

Kiárúsítás:

21-es hengerek, Ewart-lancok, gall-lancok, különféle méretekben és nagy mennyiségben...

Traktor- autómotorhengercsiszolások, főtengeleyszolások, Hókezelt dugattyúgyűrűk gyártása...

Malomszereléseket öröklények jó kiaknázását 25 éves szakismerettel vállalom...

Keresek jó állapotban lévő Fordson-blokkot. Lányi János, Nyulfalva.

Hengerfejrepedés ellen védekezhet a „Motorvédő” készülékem alkalmazásával...

Eladó Hofer 8-légkörös huzatos kazán, Máv vasrámás 1200 — cséplő — Szalmakazaló...

Kenderesen (Szolnok m.) a 11 járatú Pádár-féle gőzmalom 1940 május 1-től használatba kerül...

1-es sz. Besser Rentabel olcsón kapható. Rác Armin és Társa, Budapest, VI., Ó-utca 7.

Eredeti Oroszlán-védjegyű szitaselymek, drótszövetek, koptatószövetek legolcsóbban...

Hofherr gyártmányú, 3 HP petroléumüzemű lokomobil 2 collos szivattyúval eladó...

Faszekrényes hengerek kaphatók. Kann és Heller Rt., Budapest, V., Vilmos császár út 62.

Kettős daratisztítógépet rak. tárról szállít: Kann és Heller Rt., Budapest, V., Vilmos császár-út 62.

Hengerek fogaskerekek, Ewart-lánc, filtervasrészek, kovácsrészek...

Függőlegeskövű daralók különféle nagyságban, használt és új állapotban kaphatók...

Elektromotorok dinamók, generátorok minden nagyságban és áramfajta juttatásos kaphatók...

Eladó malom

Érdeklődőknek leírást küldök. Lajos Vince Gödöllő, Városmajor-utca 13.

Készíti és forgalomba hozza JORDÁN VIKTOR, KÁL

Leszerelés alatt levő nagy gőzmalomból különféle hengerek, hamozógépek, szikszítók, Reformok...

Golyóscsapágyakat cséplőgépekhez, traktorokhoz, malomgépekhez minden méretben, gyári garanciával...

Eladó 6-járatú csuvarmentes faüzemű malom fele része vagy kisebb malomért elcserélhető...

Eladó egy 3 1/2 tonna teherbírási jó karban lévő, golyóscsapágyas és jó üvoil gumikkal ellátott lojogatu teherkocsi...

Egy 60-65 HP-s szivóázmotort keresek megvételre. Ajánlatokat Szabó-malom, Szegszentmiklós címre kérek.

Kazánkö-öldöszert az ismert viúghírű Renai minőségben ismét kapható...

Csigatörő gyári, elsőrendű kivitelben kapható: Zöldhegyi M. István, Budapest, Báthory-u. 3.

Malomszerelést beörvezést, diagramm-készítést önállóan vállalom. Műhelyemben átalakítok, készítek és eladok szikszítákat...

Megvételre keresek vagy 10 HP Langen és Wolf motort, 10 és magánjáró vagy huzatos cséplőkazánt...

Figyelem! Gépvásárlók! Aki nyugodtan akar aludni, traktort, szivógáz-, benzín- és nyersolajmórt — 2 lóerőtől kezdve — Diamanthoz jöjjen...

Gőzszivattyúk centrifugál-szivattyúk, kompresszorok, locsolótolmók alkalmi áron a megszünt Teudloff-gyár készletéből...

Eladó 300 tömlős porszűrő, Chronos önműködő gabonamérleg 15 kiló kiöntésű...

Ganz hengerek 30/60, 25/60, 22/65 dupla vas-szekrényes, 29/60, 9/14, 3/8, 21/a, 21 dupla faszekrényes...

Kefegép kismalom részére, valamint egy keféscsiga eladó. Kemény Manó, Budapest, V., Akadémia-u. 21.

Sürgősen eladó, esetleg pénzes társai keresek jókörüzetű tanyai vámmalom köves utra áthelyezése céljából...

Hofherr 55689. sz. eredeti Curier gőzmagánjáró, 25591. sz. 60 collos körműgyűrűs cséplővel...

250 HP 3. hengeres Grazer Maschinenfabrik gyártmányú Diesel-motor kifogástalan karban eladó...

Seck küptányéros kefégep kapható. Rác Armin és Társa, Budapest, VI., Ó-utca 7.

Malmot keresek megvételre, esetleg felezésért. Részletes leírást ármezjelöléssel kér Vass Gyula, Kisújszállás.

Schermann-féle töretli őrlőgep használ, de kifogástalan állapotban kapható. Kemény Manó, Budapest, V., Akadémia-utca 21.

Eladó gátszakadás miatt három járatú malomberendezés, új vizes és belső oldalifogás vaskerék...

Öregség és betegségen miatt eladnám 7 járatú buzamalmomat, darálóval, fatuzeléses gázmotórral...

Bérbe keresek 10-18 járatig vám- és kereskedelmi malmot. Kovács Béla főmolnár, Ujhatvan, Bercesnyí-u. 45.

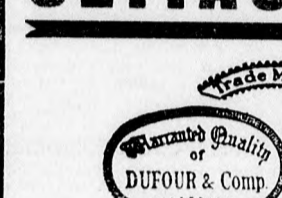
Olcsón eladó 19x1450 cm teveszóró fészaj. Kelma Géza, Nagyberény.

85 HP-s eredeti Martos és Herz szivóázmotort kifogástalan karban, teljesen új hengerfejjel juttatva eladó...

OOlcsón eladók: 1 dupla hengerek 22/60-as töretű és sima Simon Bühler-féle, 1 drb 2 osztályos szikszita...

Malomszerelést beörvezést, diagramm-készítést önállóan vállalom. Műhelyemben átalakítok, készítek és eladok szikszítákat...

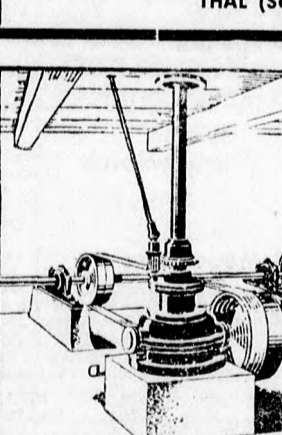
A valódi svájci SZITASELYEM. Trade Mark. DUFOUR & Comp. THAL (Schweiz).

100 év óta legjobban bevált. A selyem méterenként fenti védjeggyel van ellátva...

A selyem méterenként fenti védjeggyel van ellátva, mely védjegyet tartósságát, szitalóképességét és a nyílások egyenletességét...

Beszerezési források ügyében forduljon a következő címre: SCHWEIZ, SEIDENGAFABRIK A. G. THAL (Schweiz)

Ez a legmodernebb malomkőmeghajtás! SKF. Üzembiztos — Olcsó — Takarékos. Kérjen részletes tájékoztatást.

SKF SVÉD GÖLYŐSCAPÁGY RÉSZVÉNYTÁRSASÁG. Budapest, IX., Üllői-út 55. Sürgőncím: ESKAEF Budapest. Telefon: 146-440.

ALKATRÉSZEK SZIJTÁRSÁK Ford és Fordsonhoz LEGOLCSÓBBAN WITTENBERGERNÉL BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 66. SZÁM TELEFONSZÁM: 115-459 SPECIALIS JAVITÓMÖHELY

Eladó jó vidéken jóforgalmú 2-járatú barnaszéngáz-meghajtású új malom, szép lakóházzal és gazdasági épületekkel együtt...

Eladó 24 HP Wuhanka nyersolajmórt igen jó állapotban, ára 1000 pengő. Zalaegerszeg, Postafiók 85.

Eladó 20 HP szivóázmotort alig használt állapotban, ára 3000 pengő, egy légyári berendezés 12 órai üzem alatt 750 kg teljesítményű és egy Hofherr-féle Selektor, óránként 6 q teljesítőképességgel...

Malomberendezés Graepel-féle 9-járatú búza, 5-járatú rozs 95 HP egészen új Martos és Herz-féle barnaszénes motórral, vagy külön is jutányosan eladó...

Cséplőgarnitúra 900 as dobogós Első Magyar 17 1/2 Máv motórral 2500 P-ért eladó. Dóra Ernő, Tura.

Félstabilgépek 30, 40, 50, 60, 70, 100, 120 HP olcsón kaphatók. Sternfeld, Budapest, Hajós-utca 43.

MÁRTA SZABADONLENGŐ SIKSZITA-HAJTÓMŰ

HA SZERELHETŐ BARMELY KETSZKERÉNYES SIKSZITARA ÚJ ÉS GYÁRILAG JAVITOTT MALOMGÉPEK:

Felvonók, szimpla és dupla kivitelben. Nemzeti gabonatisztítógép, 1-es sz. triórral. Tarár, osztályozó, E. O. P. 2000 mm-es. Tarár, 3-as szivószéllé, 600 mm-es. Gabonahamozógép, Besser, 3-as sz. golyós csapágyazással. Gabonahamozógép, A. G. K. gyártmány, 3-as sz. Allókőves daráló, 400 mm-es, Kühne-gyártmány. Malomkőjárt, komplett, szimpla és dupla. Reform új daratisztítógép, dupla, golyós, csapágyazással. Reform daratisztítógép, dupla, E. M. G. gyártmány, 350 mm-es. Reform daratisztítógép, szimpla, E. M. G. gyártmány, 400 mm-es. Sikszita új, 36 drb. 800x1600 mm kerettel, Márta hajtóművel. Sikszita E. M. G. 28 drb. 1100x1600 mm keret, Márta hajtómű. Sikszita E. M. G. 24 drb. 1500x1600 mm keret, Márta hajtómű. Exhaustor, E. M. G. 800 mm-es; turbó rendszerű 400 és 800 mm-es. Nyomó porszűrő, E. M. G. gyártm. 4 drb 400 mm-es tömlővel. Simon Bühler, vasszekrényes, dupla hengerek, 210/1000 mm. Daverio, Zürich, vasszekrényes, dupla hengerek, 250/1000 mm. Ganz vasszekrényes, dupla hengerek, 22/50-es. Ganz vasszekrényes, szimpla hengerek, 22/50-es. Ganz faszekrényes, dupla hengerek, 21-es. Ganz faszekrényes, dupla hengerek, 22-es. Ganz faszekrényes, dupla hengerek, 22/65-ös. Ganz faszekrényes szimpla hengerek, 22/65-ös. Ganz faszekrényes, dupla hengerek, 29/60-as. Ganz faszekrényes, dupla hengerek, 3/8-as. Ganz hengerrovtákoló- és csiszológép, 1000 mm-es hengerekhez.

KREISLER MALOMBEREDEZŐ VÁLLALAT KFT. Budapest, XIII., Főthi-út 18. (Váci-út mellett). Telefon: 291-691.

MAGYAR MOLNÁROK LAPJA KIADÓHIVATALÁBAN Budapest, V., Katona József-u. 14. Telefon: 118-489. Postatakarékpénztári csekkszám: 11.450

Rendeletszerű malmi könyvek legolcsóbb beszerzési forrása!

- (Összes könyvek hitelesítve). 1. Vámfeljegyzési vagy Vámcserékönyv kis és nagy alakban. Ára darabonként P 4.— 2. Vámdarálási könyv Ára darabonként P 2.— 3. Gabonarakárkönyv Ára darabonként P 2.— 4. Örleményraktárkönyv Ára darabonként P 2.— 5. Örlési (malter-) könyv Ára darabonként P 2.— 6. Pénztárkönyv Ára darabonként P 2.— 8. Tárolási könyv Ára darabonként P 2.— 9. Idegenkereskedelmi örlés könyve Ára darabonként P 2.— 10. Örletgyűjtő-könyv Ára darabonként P 2.—

Valamennyi könyvet az állami bélyegjelző hivatal fémmárazással hitelesítve és a malomosztály alkalmassági záradékával ellátva — használatra tehát teljesen készen — szállítjuk.

MÁVAG barnaszéngenerátor

üzembiztos, robbanásmentes. Nagy megtakarítás a fa-, faszén-, Diesel- és gőzüzemmel szemben. Üzemben az ország minden részében.

MÁVAG

kőrforgó, turbina- és dugattyús szivattyúk, duplex gőzszivattyúk, víz- és gőzarmatúrák, tolozárak, csapok. Ismertetés, mérnöki látogatás díjtalan

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMI VASGYÁRAK KERESKEDELMI KÉPVISELETE R. T. Budapest, VIII., Múzeum-krt 18. Tel: 133-394

MAGYAR MOLNÁROK LAPJA

BELFÖLDI ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
EGY ÉVRE 16.— P. FÉLÉVRE 8.— P. NEGYEDEVRE 4.— P
KÜLFÖLDI ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
EGY ÉVRE 20.— PENGŐ, FÉLÉVRE 10.— PENGŐ

Kishirdetések ára: a kishirdetési rovatban előfizetők részére egy szó egyszeri közlése 10 fillér, vastag betűkkel 20 fillér
A legkisebb hirdetés (10 szóig) egy pengő
A hirdetési díjak előre fizetendőek

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, V., KATONA JÓZSEF-UTCA 14. SZ., FÖLDSZ. 2.

TELEFONSZÁM: 118-489

Magyar királyi postatakarékpénztári csekk száma: 11.450

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON
Aki a lapot az előfizetés lejártá előtt 8 nappal írásban nem mondja fel, annak megrendelése ugyanolyan időre meghosszabbítottan tekintetik, mint az előző megrendelése szolgált

Nagyhirdetések ára: egy hatodhasábas (35 mm széles) milliméteres egyszeri beiktatása 20 fillér
Szóvegoldalon (75 milliméter széles) 60 fillér
A hirdetések tartalmáért nem vállalunk felelősséget

A kormányzó felhívása a magyar társadalomhoz

Legfelsőbb kézirat a hivatalos lapban

Kedves gróf Teleki! Most érkeztem vissza az árvízszújtotta országrészek felett tett utamról. Bár csak madártávlatból láttam a rombolást, mégis megdöbbentett annak pusztító ereje. Láttam az összeomlott házakat, éppen azok hajlékának megsemmisülését, akik a legnehezebben hordtak egy vályogtéglat a másik fölé, hogy létrejöhön kis otthonuk.

A magyar lelkek áldozatkészségét bizony nagyon sokszor vettük már igénybe. Két évized óta hol itt, hol ott kellett segíteni. De megtettük s hála Istennek megvagyunk, boldogulunk, fejlődünk s erősödünk.

Magyar testvéreimhez fordulok. Senkitől se kérek nagy áldozatot. Vegyünk példát hadseregünkről. Rangban a legmagasabbak is csak pengőket, a legkisebbek pedig filléreket áldoztak s mégis az árvíz által sújtott hadirokkantak házaiknak egész sora fogja hirdetni a bajtársak tettekre kész együttérzését.

Adjon mindenki annyit, amennyit meg se érez, de adjon, hogy részt vegyen a nemzet jótékony lelkének egyöntetű megmozdulásában. Érezze minden bajbajutott a megértő magyar szívek testvéri támogatását.

A gyűjtést végezze a kormánybiztos, aki egész tevékenységét az árvízszújtott területek s lakók gondozásának szenteli.

Bizom az egész magyar társadalom áldozatkészségében!

Kelt Budapesten, 1940. évi április hó 2. napján.

HORTHY s. k.
gróf TELEKI PÁL s. k.

A fehér rozslisztből keveretlenül is szabad kenyéret sütni

A földművelésügyi miniszter 153.100/1940. F. M. számú rendeletével megengedte, hogy a sütők az eddigi rendeletekben előírt népkenyérfajtákon kívül olyan népkenyéret is állíthatnak elő, mely tisztán fehér rozslisztből (FR) készül. Tudvalevőleg az eredeti kiörlési rendelet alapján a fehér rozslisztet csak 15% egyfajta búzaliszttel, vagy 50% rozskenyérliszttel (SR) keverten lehetett kenyérsütésre felhasználni. Ennek az volt az eredménye, hogy még ott is, ahol egyébként a nép rozslisztet fogyaszt, tartózkodtak a rozskenyér fogyasztásától. A hozzákevert búzaliszt ugyanis a rozskenyéret megfosztotta jellegzetes rozskenyér íztől, a rozskenyérliszt (SR) hozzákeverése pedig a kenyér minőségét annyira lerontotta, hogy még a legszegényebbek sem vásárolták.

A rendelet ezen a panason hivatott segíteni. Az a sütő, aki keveretlen fehér rozslisztből népkenyéret kíván sütni, tartozik ezen szándékát előzőleg a pénzügyvizsgálatosnak bejelenteni. Tehát nem engedély keresése szükséges, csupán az előzetes bejelentés. A kenyéret „Fehér rozskenyér” jelzéssel kell ellátni.

Kétségtelen, hogy a rendelet hatására a fehér rozsliszt jobban fog fogyni. Már tudniillik ott, ahol rozs még van. Mert a rozskészlettel bíró malmok állandóan arról panaszkodtak, hogy a keverési kényszer következtében rozslisztet képtelenek eladni. Most már azok a malmok, melyeknek berendezése lehetővé teszi azt, hogy 70%-os kiörlési kereten belül csak jelentéktelen mennyiségű rozskenyérlisztet (SR) készítsenek, rozskészleteiket felőrölhetik.

Ebben az esetben azonban csakhamar fel fog vetődni annak kérdése, mi történjék a rozskenyérlisztekkel? (SR). Ezek ugyan még jobb minőségű lisztekkel keverten sem fogytak. Hát még keveretlenül!

Megváltoztatandó a részvénytársasági malmok legkisebb társulati adója az új törvénytervezetben

Írta: Gayssler István malomigazgató, Kassa.

A társulati adóról szóló törvényjavaslat 22. §-a a minimális társulati adó kulcsát az eddigi 2‰-ról egészen 1%-ra emeli fel, amennyiben a vállalat üzleti forgalma a saját tőke nyolcszorosát meghaladja. A tetemes, néhol 177%-ot meghaladó pótdadókat tekintetbe véve, ez annyit jelent, hogy a vállalat adóköteles nyereség hiányában is évenként saját tőkéjének több mint 1/40 részét vesztí el és egy ilyen jelentős hányadot kénytelen forgótőkéjéből évenként készpénzben leadni.

Súlyos rendelkezés ez a részvénytársasági malmokra nézve. A malomipar természete hozza magával, hogy nagymennyiségű és nagyértékű árut aránylag csekély egységre eső haszonnal sokszor megforgat, hiszen egy jól adminisztrált malom átlagos örleménykészletét évenként tizenkétszer, de legalább is nyolcszor forgalmazza, egy részvénytársasági malomnál tehát leggyakoribb lesz azon eset, amidőn az 1%-os, illetve a pótdadókkal együtt kb. 2,8%-os minimális adó kivételére kerül sor.

A törvényjavaslatához fűzött indokolásból ki-

tűnik, hogy ezen kulesemelés célja elsősorban az áruházak és a több főekkel rendelkező vállalatok fokozottabb megadóztatása volt, világosan meg is mondja, hogy „ezen rendelkezések kevésbé fogják érinteni az ipari vállalatokat”, akaratán kívül ütött tehát a törvény az aránylag nagy forgalmat lebonyolító, de kis egységi haszonnal dolgozó malomiparon és világos, hogy lukratívabb üzletágakra gondolt.

Helyénvaló lenne tehát, ha részvénytársasági malmok az új törvény 22. §-a alól kivételt képeznének és az új adótörvény, vagy esetleg a végrehajtási utasítás, tekintet nélkül az évi forgalomra, malmoknál egyazon minimális adókulcsot állapítaná meg, mely ha már fiskális okokból nem maradhatna meg az eddigi 2‰ mellett, egységesen legfeljebb 3–4‰-re emeltetnék fel.

Egyetlen szükség lenne, ha a malomipari érdekképviseletek a pénzügyminisztérium figyelmét ezen kérdésre irányítanák, amíg még a törvény életbelépe előtt nem késő.

Van-e szükség sokféle lisztre?

Igen tisztelt Szerkesztőség!

Az utóbbi időben sok papírt használtak el az egységes, illetve korlátozott örlés helytelen beállítására. Tudatában a papírkorlátozó rendeletnek, mégis arra kérem, sziveskedjenek szaklapunkban egy kis helyet adni, hogy ezt a témát leplezetlenül feltárjam.

Körülföttünk háború dühöng, az idők szavát meg kell érteni. Kormányunk az államháztartás egyensúlyának biztosítási céljából tárgyalásokat folytatott a szakminisztériummal s már a tárgyalások alatt, mielőtt a rendelet napvilágot láthatott volna, tendenciózus hírek jelentek meg a sajtóban „technikailag megoldhatatlan célkitűzésnek” minősítve az egységes kenyérliszt előállítását.

Tájékozatlanságot árulnak el azok az újabb hírek, mintha a malmok ezáltal egyszerűbben és olcsóbban dolgozhatnának, de nem őszinte és nem tárgyilagos az a sok műharag, amelylyel meg akarják dönteni ezt az egységes intézkedést.

Hát hogy is állunk tulajdonképpen a „Mindennapi kenyér”-rel? Sem a fogyasztó ízlése, sem anyagi ereje nem kívánja azt a sokfajta lisztet, amelyet a malmok a féltelen versengésből a kereskedelem kikényszerítésére előállítottak. Azt az áldott kis búzaszemlet hányféle színre és számrá szedték szét? Azt tudjuk, hogy a 0-ás lisztekhez különféle készítmények előállításánál szükség van a fogós, félfogós és sima lisztekre, de a kenyérenél — ez úgy gyakorlati, mint tudományos megállapítást nyert, amihez vita nem fér — minél több rendszerből, azaz a búzaszemek minél egységesebb, összrészeseiből készül, annál ízletesebbek minőségileg, táp- és vitamintartalomra értékesebb a kenyér. Erről a részről még egy szó sem hangzott el az egyfajta kenyérliszt témánál. Azok az egyoldalú, fehér kenyérek másnap már ízletlenek, morzsálékosak, az egyoldalúan sötét, fekete kenyér nehéz, jellegzetes kesernyészű, egyszerűen tökéletlen mind a kettő. Legtöbb esetben a tapasztalt háziasszony és a sütőipar össze is keverte a különböző számú liszteket, hogy visszaesinálja a malmok túlzott szétaprózását.

Az igaz, hogy a kereskedelem már régen észrevette és saját előnyére kihasználta azt a tényt, hogy az egyik malom technikailag úgy volt konstruálva, hogy például az Igg lisztje kiváló volt, míg a másik malomnál a 4-es, a harmadiknál a 6-os volt egészen kiváló, mert az értékes, sikkertűs részei a búzaszemnek épp abba az örlési rendszerbe futottak össze. Tapasztalatból mondhatjuk, hogy így kívánta a kereskedelem: „Csináljanak olyan 6-os lisztet, mint a „P”-malom, olyan 0g-t, mint az „N”-malom, olyan 4-est, mint a „T” és olyan 2-est, mint a „Sch”-malom. Nem a liszt minőségéhez tartozik ugyan, de érdemes megemlíteni: „olyan korpát, mint a vízzigi kismalom”, amelyik nem csinál takarmánylisztet.

Ha nem szedjük szét annyira számra a liszteket, az egyfajta kenyérliszt természetes, a sütőipari szempontból is teljesebb, tökéletesebb lesz, ezalatt azt értjük, hogy vízfelvevőképessége magasabb, gázfejlesztő képessége és sikerereje harmónikusabb lesz.

Világos, hogy a közvetítő kereskedelem az, amelyiknek érdeke volt a sok szám-jelleg zavarosában halászni oly módon, hogy a malmok bizonyos számú lisztjeit összegyűlni hagyták, s a vége az volt, hogy a malomnak időnként áron alul kellett szabadulnia az egyes felgyűlemlett számoktól, de nem a fogyasztó jutott ezáltal olcsóbb kenyérhez, hanem az ügyesen spekuláló kereskedelem. Ennyit az általános részről.

Eddig csak az ú. n. „malmosok” harcoltak az E. B. liszt ellen, de most felvonultatták a szakembereket is. A „Malomújság” legutóbbi számában meglepő vélemények láttak napvilágot. Egyik tapasztalt kolléga szerint megszorították a malmok műszaki személyzetének a munkáját, mert szerinte egyszerűbb lenne hamutartalom szerint fölállítani a határt: „ez a rendszer ma minden nehézség nélkül tartható”. Ebben kételkedünk, mert egy felső és egy alsó színhatárunk van, amelyiket a legkisebb malom is helyben, minden nehézség nélkül azonnal ellenőrizhet, holott hamuvizsgálatok komplikált műszaki felszerelést és szakemberi személyzetet igényelnek. A 75%-os kiörlés betartása, pláne most, hogy már engedmények vannak a 77%-ig történő kiörlésen belül, egy kis gyakorlattal és utánanézéssel nagyobb nehézségek nélkül elérhető.

A másik szaktárs, aki abban reménykedik, hogy rövidesen meg fog szünni a korlátozott örlés, nála a kalkulációnál eszűtt be egy kis hiba. Ha ugyanis kiörlést, illetve kiaknázást kalkulál, akkor azt az elemi szabályt be kell tartanom, hogy egyforma alapon állítom fel az árakat. A 40%-os 0-ás kiaknázása mellett 38,50 pengőt vesz, az új kiaknázásnál, ahol csak 30%, tehát kell hogy értékesebb 0-ás lisztet kapjon, ott 38,25 pengőt vesz alapul; ugyanaz a malom, ugyanazon szakember s emelkedő árirányzat mellett érthetetlen ez a beállítás.

Az a csodálatos, hogy egy szakembernek sincs egy jó szava sem az E. B. kenyérliszt előállításához. Vagy komplikáltnak találja, vagy a malomipar hanyatlásától fél. Merjünk ebben az országban a közös szempontjából is cselekedni, úgy hogy ne egy pár kereskedő irányítsa és zavarja a termelést. Üzleti spekulációk, „tartom-dobom” az árut időnként megérték arra, hogy egészséges, becsületes irányzat vegye át a helyet. Szakember ne legyen eszköz hamis jelszavak és elvek kivételére. Ennek az országnak szüksége van felelősségteljes, önzetlen szakemberekre. Molnáriskola, kísérleti lehetőségek, szakkönyvek a malomipar őshazájában milyen kezdetleges stádiumba van még ma is! Kinek a mulasztása ez, kinek az érdeke volt ezt hátráltatni?

Összefoglalva a mondottakat, annak a reményünknek adunk kifejezést, hogy az egységes, vagy egyfajta kenyérliszt ne legyen, csak egy átmeneti szükség-intézkedés, de igenis eszűlődjön ki a belföldi szükséglet szerint olyan és annyivá, amennyi a közfogyasztás kielégítése szempontjából a legkivánatosabb.

A különböző évjáratok, helyi viszonyok szerint a búza kiaknázási százaléka lehetséges ingadozik, épp ezért kívánatos ezt a százaléka-

tárt szabadabban hagyni s így könnyen korrigálható az eset.

Merjünk végre őszintén, felelősségteljes lélekkel és nem kalmár-spekulációval a közös szempontjából is hozzászólni a „Mindennapi kenyér” problémájához, erre kérem a felelős tényezőket és szakértőket is. **H. I.**

Legujabb rendeletek

A m. kir. minisztérium 2.290/1940. M. E. számú rendelete a kendermagkészletek bejelentése és zár alá vétele tárgyában.

A rendelet értelmében, akinek birtokában egy méterháza meghaladó mennyiségű kendermagkészlet van, köteles azt f. é. április hó 8-ig bezárólag a m. kir. Növénytermelési Hivatalhoz (Budapest, Vámház-körút 2) bejelenteni. A bejelentésben fel kell tüntetni, hogy a bejelentett készlet kinek a tulajdona s hogy a bejelentett készlethöz mennyi a bejelentő saját gazdaságának ezévi vetőmagszükséglete. Az ezen felüli mennyiség zár alá vétetik. A zár alá vett készletek felől csak a földművelésügyi miniszter, vagy az általa kijelölt szerv részéről kiadott engedély alapján lehet rendelkezni. Elrendelheti a földművelésügyi miniszter, hogy a zár alá vett készletet tulajdonosa a kijelölt szervnek a hatóságilag megszabott, ilyenek hiányában pedig piaci áron, eladás végett felajánlja. (B. K. 1940. március 31-i 71. szám.)

A m. kir. minisztérium 2.320/1940. M. E. számú rendelete a lakások bérletének felmondására vonatkozó korlátozó rendelkezésekről.

A rendelet két §-ból áll. Fontosabb rendelkezései a következők:

Lakásnak és lakás céljára szolgáló egyéb bérelt helyiségnek bérletét a bérbeadó rendes felmondással csak abban az esetben szüntetheti meg, ha: 1. a lakásba (helyiségbe) a bérbeadó maga, vagy leszármazója kíván beköltözni; 2. ha a bérbeadó a bérbeadott épület vagy helyiség helyébe ugyancsak bérbeadás céljára új épületet vagy új épületrészt emel, vagy olyan átalakítást végez, mely adókedvezmény jár és melynek következtében a helyiség kiürítése szükséges. A bérletet azonban csak akkor lehet felmondani, ha az építkezésre a hatóság már építési engedélyt adott.

Allásánál fogva helyhez kötött polgári vagy katonai közszolgálati alkalmazottnak csak az esetben lehet az 1. pontban foglaltak alapján is felmondani, ha részére a bérlő megfelelő más lakásról gondoskodik. A jelen rendelkezés nem érinti a fennálló jogszabályok értelmében a bérbeadót megillető rendkívüli vagy rögtöni hatályú felmondási jogot.

A jelen rendelet hatálybalépése előtti felmondás, még ha annak érvényét a bérlő el is ismerte, vagy bírói határozat ki is mondta — hatálytalan, ha a bérlő a bérbeadót a szerződés további fenntartásáról f. é. április 8-ig bezárólag értesíti, szóval, vagy ajánlott levélben. Nem vesztí el azonban hatályát a felmondás akkor, ha a bérbeadó a helyiséget már másnak bérbeadta a rendelet hatálybalépése napjáig, valamint akkor sem, ha a felmondásra jelen rendelet 1. szakasza alapján egyébként is jogosult.

A jelen rendelet hatálybalépése előtt határozott időtartamra kötött olyan bérelti szerződés, mely a jelen rendelet hatálybalépése után jár le, határozatlan időre meghosszabbodik. De csak abban az esetben, ha a bérlő a szerződés további fenntartására vonatkozó szándékáról bérbeadót ajánlott levélben értesíti. Ezt az értesítést a szerződés lejártáig előtti legkevesebb három hónappal, ha pedig a szerződés jelen rendelet hatálybalépésétől számított három hónappal korábban járna le, f. é. április 8-ig bezárólag kell postára adni.

A bérbeadónak azt, hogy harmadik személlyel már szerződést kötött, vagy azt, hogy a lakásba ő maga vagy leszármazója kíván beköltözni, a vele közölt értesítés kézhezvételétől számított három nap alatt közölnie kell a bérlővel, különben a felmondás hatálytalan.

Nem vonatkoznak fenti rendelkezések az olyan lakás bérletére, amelyben négynél több lakoszoba van. Az ú. n. előcsarnokot (hall), ugyancsak a bérlőknek vagy családtagjának hivatása gyakorlására szükséges egy helyiséget (orvosi rendelő, iroda, műterem) ennek a rendelkezésnek szempontjából nem lehet számításba venni. Továbbá új házakban és épületrészekben első ízben 1940. január 23. napja után használatba vett lakások bérletére, valamint az említett időpont után adókedvezményrel átalakított helyiségek bérletére sem. Nem vonatkozik nyaralás céljára bérelt lakások, valamint a fogadó (szálló, penzió) ipar keretében szállás céljára bérbeadott helyiségek bérletére, állami hivatalok és más közintézmények elhelyezésére szolgáló helyiségeknek a 9.960/1939. M. E. számú rendelettel szabályozott bérletére, végül al-bérletekre sem. A rendelet 1940. március 31-én lépett hatályba.

A csuvarozási rendelettervezet hatása

Mit mondanak az érdekeltek?

Előző lapszámunkban kivonatossal már több hozzászólást közöltünk le a csuvarozási rendelettervezetéről. A hozzászólók valamennyien vagy cselekvő, vagy pedig szenvedő érdekeltek a csuvarozásnak. Ujat még eddig senki sem mondott. Valamennyi érdekelte csak azt ismétli, amit már évtizedek óta tud és saját testén érez a molnár, hogy t. i. a csuvarozás mindenkinek teher. Kibirhatatlan teher. Annak is, aki úzi, de annak is, aki azt mások részéről tűrni kénytelen.

A rendezést minden érdekelte úgy képzei el célszerűnek, ha a csuvarozás kivétel nélkül az egész vonalon megszűnik. A kérdés kényes, mert tagadhatatlan, hogy a csuvarozás intézményes tilalmazása sok olyan kis patkalmomra lehet végzetes, mely eddig akár-hogyan is, de valahogyan csak eltergődött a csuvarozással. Másrészt az is tény, hogy ennek az elenyésző kisebbségnek érdekében nem volna sem méltányos, sem igazságos a túlnyomó nagy többséget tovább is kitenni azoknak az erkölcsi és anyagi károsodásoknak, melyek a csuvarozással együtt járnak s amelyek a csuvarozást az egész molnáríparral meggyűlöltették.

Még egy nagyon fontos momentum szól a csuvarozás teljes eltöltés mellett. Arról van szó ugyanis, hogy fontos nemzetgazdasági érdekek fűződnek a természetes vízierők kihasználásához. Különösen a háborús időkben válhatik ez nagy jelentőségűvé, amikor a nyersanyagokkal (szén, fa, nyersolaj, elektromosság, benzín) takarékoskodni kell és gyakran még a legnagyobb takarékoság mellett is súlyos zavarok fordulhatnak elő. Elképzelhető, hogy központi fekvésű, nagyobb teljesítőképességű malmok működése többé-kevésbé megbénulhat, amikor a vízi- vagy szélenergiával hajtott malmok még mindig elegendő tehetnek hivatásuknak. Ilyen esetekben ezek a malmok a közellátást a legsúlyosabb zavaroktól megkímélhetik.

A legtöbb csuvarozó, vagy a csuvarozáshoz kénytelenül ragaszkodó malmos vízimalom. Még hozzá a legprimitívbe berendezésű. Ha ezeknek a malmoknak továbbra is megengedik a csuvarozást, ez egyértelmű volna azzal, hogy ez a kezdetleges állapot ezekben a malmokban valóságosan megkövesülne és a jövőben is elzárkóznának minden javítástól, újítástól és az őrlés modernizálásától. Már pedig a mi megítélésünkben nem az utak hiánya, vagy rosszága, hanem az őrlés teljesen ösdi, elmaradt és a mai követelményeknek semmi tekintetben sem megfelelő volta az a fő tényező, mely az őrletőket az ilyen malmoktól távol tartja.

A csuvarozás az egyedüli módja annak, hogy az őrletők egy része a nagy kényelemtől elnézőbbé váljék és őrlni valót adjon a kolduló csuvarozónak. Ha azonban erre nem lesz módja, úgy az életfenntartási ösztön bizonyára számos ilyen elmaradt malmot arra fog ösztönözni, hogy berendezését javítsa, kiaknázását fejlessze, egyszóval, hogy olyan őrleményeket állítson elő, mely az őrletőközönseget kielégíti és a malmos részére csuvarozás nélkül is megtartsa őrletőfeleit.

Az tény, hogy 1915 június havától kezdve egészen 1924 augusztusig Magyarországon tilos volt a csuvarozás. De nem tudunk arról, hogy emiatt csak egyetlen malmos tönkrement volna. A csuvarozás szociális fontossága pedig csak ámitás. Sehöl sines megírva az, hogy akár a legszegényebb őrlető is 10–20 km-re vitesse őrlnivalóját, amikor közelebb is talál malmot. A gazda pedig egyáltalában nincs rászorulva az ingyenfuvarra és ő se végez ajándékfuvarozásokat senkinek a világon, legyen bár arra akármilyen nagy mértékben is valaki rászorulva.

Más, sokkal súlyosabb aggályok is merülnek fel a rendelettervezet ellen. Tudvalevő, hogy eddig mintegy 8–10 tisztességtelen versenyer folyt le a kereskedelmi és iparkamarák választott bíróságai előtt. Ezek a választott bíróságok éppen olyan törvényes fórumai a magyar igazságszolgáltatásnak, mint akár a Kúria. Ítéleteiket magasrangú bíró elnökléte alatt, a Magyar Szent Korona nevében hozzák.

Tudtukkal még minden egyes választott bírósági ítélet a csuvarozást versenyeselekménynek minősítette, még pedig tisztességtelen versenyeselekménynek. Számos alperest tiltott el ettől a tisztességtelen versenyeselektől, vagy legalább működésüket meghatározott szűk területre korlátozta.

Most azután készülöben van egy olyan rendelet, mely bírói ítélettel eltöltött tisztességtelen versenyeselekre ugyanannak és ugyanotannak módját és jogot ad, akit és ahonnan jogerős bírói ítélet ettől eltöltött.

Ha a tervezetből rendelet lesz, úgy kétség-telenül az eddiginél sokkal rosszabb állapot fog bekövetkezni ezen a téren. Nem is beszélünk arról, hogy a protekcionizmusnak, áskálódásnak, kijárásnak és ezek mellékhatásainak tág tér fog nyílni, sem arról, hogy ilyen par excellence ipari és speciális malomipari kérdésekben közszégi eljárások, valamint olyan más hatóságok fognak dönteni, melyeknek az egész ügyről halvány sejtelmük sines, csak azon véleményünknek adunk kifejezést, hogy a rendelettel a csuvarozásnak egész pokla fog rászabadulni arra a malomiparra, mely ellene évtizedek óta elkeseredetten küzd.

Jelenleg mégis módot nyújtanak arra a magyar törvények, hogy — bár nehézkeseen és költségesen — de mégis védekezni lehessen a csuvarozás ellen. Jövőben erre nem lesz lehetőség. Azért — ha már nem lehet véglegesen és teljesen betiltani a csuvarozást — legjobb a kérdést nem bolygatni.

Körülbelül a fenti érveket tartalmazza az alábbi kivonatossal közölt levelek is.

Az első levél írója így írja alá magát: „Egy a csuvarozást undorral üző molnár, aki saját falujában a fogatnékülieknek azonban (bejelentésre) szívesen csuvaroz.”

A Magyar Molnár Lapjában felsorolt nyolc pont mind megállja a helyét és ezen az alapon kellene a rendeletet kiadni. A kizárólagosság pedig csak a fogatnál nem bíró testvére vagy felmenő és lemenő családtagra korlátozódik (?), mert különben felhívás tánera és nem lesz a jó Istennek olyan szolgabírája, aki rendet tudjon csinálni.

A „félreös kis vízimalmok” saját községükben a csuvarozást még talán rentábilisan üzemeltetik. Ennek kiszámítását azonban a legkisebb munkabérek, az amortizáció és a befektetett tőke kamatainak figyelembevételével kell és szabad végezni. Mert a csuvarozók legtöbbször olyan primitív ember, aki csak csuvaroz, őröl és csak akkor kezd számolni, ha csuvarolva megdöglik és nincs pénz újat venni. Pedig ezek, ha az őrlefeleket rendesen kiszolgálják és a csere-őrletést bevezetik, nem kell, hogy sokkal kevesebb őrletől féljenek.

Az ilyen csuvarozó malmos legtöbbször uradalomtól bérbevevett malmos és a tűzőn-vizen át való csuvarozásra a magasan megállapított bérösszeg kényszeríti őket. Ezeket a magas bérösszegeket is mérsékelni kell, ha a csuvarozás megszűnik. Ezt az uradalmas is jól tudják, azért ágálnak annyira a csuvarozás fenntartása mellett.

Adja Isten, hogy a rendelet mielőbb törvényerőre emelkedjék, szem előtt tartva a fogatnéküli őrletők szociális igényeit, amit a rayonirozás feltételül biztosít. Legfeljebb majd nem húsz malmos közül fog válogatni az őrlető, amire nincs is egyébként szükség. De el kell tiltani a fuvardíjtérítést és különösen a burkolt csuvarozást is. A rendelettel sem a közönseget, sem a még legelgúgottabb kismalmot sem féltem.

Matizs János malombérlő-főmolnár Papkesziből részletesen és alaposan tárgyalja a kérdést alábbi (kivonatossal) levelében:

A csuvarozást az 1908. évi augusztus 14-én kelt 61.709.—IV. számú kereskedelmi miniszteri rendelet tiltotta el legelőször. Az 1914–18. évi világháború alatt a malmokat szabályozó rendeletek impliciten eltöltötték a csuvarozást. Az 1919. évben létesült közlelmzési minisztérium, illetve a Gabonagyűjtés Országos Kormánybiztosa működésének kényszergazdálkodásos éveiben 1924 június 3-ig kivétel nélkül tilos volt a csuvarozás. Azóta már az Úr 1940. évben vagyunk, de még mindig tombol a szegénytelen és megalázó koldulás és nem annyira termény-, mint idegőrlő tevékenységével tönkreteszi a jobb napokat is látott existenciákat.

Sajnos, nagyvállalatok éléről a kegyetlen sors ide sodort és így mint közvetlenül érdekelte fél a tapasztalt tényeket élő példa gyanánt leírom. Veszprém megye Papkeszi községében bérelek egy visszautétes, automatikus, síksztítás műalmot, a Séd vizén, turbinahajtással. Közvetlen mellettem van — mintegy 500 méterre — egy primitív, cilindres vámmalom. Ezer méterrel feljebb egy másik. Ez egy fakerekes, nagyon primitív „gyilkolóüzem”. Ugyancsak 2 km-re hozzá egy komolyabb, fakerekes, cilindres vámmalom működik. Ezek mindegyike Balatonkenesére megy csuvarozni, tehát tőlem 7 km-re. A többitől tovább 9 km-ig. Az a tudat vezetett, hogy

„NOVOREX” bőrszija
a tökéletes hajtószija
nagy szakító szilárdságú, majdnem nyúlásmentes, hajlékony, víz- és hőálló, olcsó, minden meghajtáshoz alkalmas.
Egyéb gépsziják. — Varró- és kötősziják.
„KRAUSZÓL” folyékony szijkenőcs, csúszás ellen.
KRAUSZ JÓZSEF FIA, BŐR- ÉS GÉPSZIJGYÁR
MARCALI, (Somogy megye). — Alapítva 1850

SCHINDLER-FÉLE EREDETI SVÁJCI

SZITASELYEM

GARANTÁLT VÉDJEGY

A LEGJOBB!

Színes szálak a szélekben

Mindenkor friss minőségben szállítja:

KEMÉNY MANÓ

műszaki üzlete, Budapest, V., Akadémia-utca 21. szám

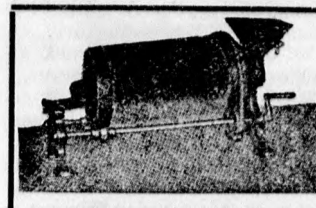
jó kiszolgálással, kitűnő lisztekkel felvehetem a versenyt a primitívekkel szemben. Azonban nem lehet! Nagyon egyszerű oknál fogva. Ők ugyanis 6%-ért darálnak és az őrlés felöntéssel történik az őstermelő kívánsága szerint. A szállítóbúra csak papíros és mindent kibír. Rendelet lehet, de a valóság az más. Elképzelhető, hogy a rendeleteknek már berendezésük primitív volta miatt sem tudnak eleget tenni. Annál kevésbé lisztet előállítani. Amit csinálnak, az nem őrlés, hanem a búza gyilkolása. És ezek folytatják a legelkeseredettebb konkurenciát. Ezek között dül a legjobban a visszaélések rákfenéje.

Ezért kellene végre-valahára a esuvározást radikálisan eltörölni. Ezekre a malomokra sem a nyolcórás munkaidő, sem a legkisebb munkabérek nem vonatkoznak. Szerintem számos fuvaroscsalád kapna megélhetést a esuvározás betiltása esetén is. Az a malomtulajdonos, aki azt állítja, hogy a esuvározás rentábilis, az egyenesen valótlan mond. Egy pár

esuvárfogat fenntartása havi 500 pengőbe kerül. Ez így oszlik meg: kocsis fizetése 100 P, lakás, fűtés, világítás, kert. Őrlés-felkutatató fizetése 120 P. Lőtartás: napi kétszeri abrak 10-10 kg dara, 1 pár lónak napi 4 P - havi 120 P. Takarmány, széna szintén elfogy havi 150 P értékben. Lóvasalás, szekér, lószerszámjavítás legkevesebb 30 P, összesen 520 pengő.

Tehát a malomba és a malomból való fuvarozás költségei többet tesznek ki, mint az egész vámkereset bruttó értéke. De ezt a műveletet rendszerint 2 pár fogat végzi. A költség tehát majdnem kétszeres.

Mi tehát a teendő? A kényszerátváltást kell bevezetni és szigorúan végrehajtani. A primitív malomok leállítandók, mert képtelenség a mai időkben, a fejlődés korában visszafejlődni és az aranyat érő drága magyar búzát összeroncsolni. A racionalizálást kell megindítani az egész vonalon, annak minden eszközzel, érélyesen, céltudatosan és a mi a fő: késedelem nélkül!

MINTÁZÓ TRIÓR

gabonaminták megvizsgálására. Cseremalmoknál nélkülözhetetlen. **KEMÉNY MANÓ, BUDAPEST, V., Akadémia-utca 21.**

mek átejtése zsákbafojva, átmenetjük a 9-9-10 XX sz. selyemre. Ezek átejtése a 0G csigába, átmenetük a 60-58 sz. daraselyemre. E selymek átejtése a 0GG felvonóba. Átmenet a kivonat goromba darafizetőre.

Kivonat finom daraőrlés.

A hengerpárt úgy állítom be magasan, hogy az őrlemény tapintása a 0GG liszt tapintásával azonos legyen. A szita 42-42 sz. platinázott szövet, átmenete a lángdara-hengerre, átejtése a 11-11-12-12-13 XX. sz. selymekre. A selymek átejtése zsákbafojva átmenetük a 9-10-10 XX sz. selymekre. E selymek átejtése 0G csigába, átmenetük a 62-60 sz. daraselyemre. E selymek átejtése a 0GG felvonóba, átmenet a kivonat finom daragrére.

A kivonat 5-ös daraőrlés. E hengerpárt úgy állítom magasan, hogy tapintása a 0G liszt tapintásánál élesebb legyen. Szita 48-48 sz. platinázott szövet. Átmenete az I. zsemlye daraőrlehengerre, átesése a 12-12-12-13. XX sz. selymekre. A selymek átejtése zsákbafojva, átmenetük a 9-10 XX sz. selymekre. Átejtésük a 0G csigába, átmenetük a 6-7 XX sz. selymekre. A selymek átejtése 0GG felvonóba, átmenet az I. zsemlye daraőrlehengerre.

Lángdaraőrlés. E hengerpárt úgy állítom be, hogy az anyagot szétbontsa, feloldja. A szita 46-46 sz. platinázott szövet, átmenete a 2-es számú felbontóra, átesése a 12-12-13-13 XXX sz. selymekre. E selymek átejtése zsákba, átmenetük a 9-10 XX sz. selymekre. E selymek átesése a 0G csigába, átmenet a 6-7 XX sz. selymekre. A selymek átejtése 0GG felvonóba, átmenet a 0-ás dercehengerre.

I. zsemlyeőrlés. A hengerpárt egy kevésse alacsonyabba állítom, mint a lángdara-henger. A szita 48-48 sz. platinázott szövet, átmenete az átmenet-hengerre. Átejtése a 12-13-13-13-13-14-14 XX sz. selymekre. A selymek átejtése zsákbafojva, átmenetük a 8-as XX sz. selyemre. A 8-as átmenete a 0-ás dercehengerre, átesése I-es dercehengerre.

Átmenethenger. A hengerpárt úgy állítom be, hogy a jó feloldás mellett ne legyen az anyag nagyon összelapítva. A szita 50-50 sz. platinázott szövet, átmenete a 7. törethengerre. Átejtés a 12-13-13-13-14-14 XXX sz. selymekre. E selymek átejtése zsákbafojva, átmenetük a 8-as XX. sz. selyemre. A 8-as átmenete az I-es dercehengerre, átesése a II-es dercehengerre.

0-ás dercehenger. A hengerpárt úgy állítom be, hogy tapintásra valamivel élesebb legyen, mint a 0G liszt tapintása. A szita 50-50 sz. platinázott szövet, átmenete az átmenethengerre, átejtése a 12-12-13-13-14-14 XX sz. selymekre. E selymek átejtése zsákbafojva, átmenetük a 10-9 XX sz. selymekre. E selymek átejtése a 0G csigába, átmenet a 8-as XX sz. selyemre. A 8-as átejtése a 0GG felvonóba, átmenet az I-es dercehengerre.

I-es dercehenger. A hengerpárt kissé alacsonyabba állítom, de csak annyira, hogy az őrlemény langyos ne legyen. A szita 52-52 sz. platinázott szövet, átmenete a 3, 4-es dercehengerre, átesése a 13-13-13-14-14-14-14-14-15 XX sz. selymekre. E selymek átejtése zsákbafojva, átmenetük a II-es dercehengerre.

II-es dercehenger. E hengerpárt az I-es dercehengerhez hasonlóan fogatom. A szita 52-52 sz. platinázott szövet, átmenete az 5-ös dercehengerre, átejtés a 13-13-14-14-14-14-15 XX sz. selymekre. E selymek átejtése zsákbafojva, átmenet a 3, 4-es dercehengerre.

III, IV-es dercehenger. E hengerpárt jobban fogatom, úgyhogy az őrlemény kissé langyos legyen. A szita 54-54 sz. platinázott szövet, átmenete a 6-os dercehengerre. Átejtése a 13-14-14-14-14-15 XX sz. selymekre. E selymek átejtése zsákbafojva, átmenet az 5-ös dercehengerre.

V-ös dercehenger. E hengerpárt úgy állítom be,

Nem vonatkozik a kiörlési rendelet a gyógykenyerekhez szükséges liszt őrlésére

A m. kir. földművelésügyi miniszter 153.150/1940. F. M. számú rendelete.

A Budapesti Közlöny március 31-i 71. számában jelent meg a földművelésügyi miniszter rendelete, amelynek a molnárságot érdeklő része a következőket tartalmazza:

1. §. (1) A búza és a rozs durvaszemcsés teljes őrleményéből készített úgynevezett korpás kenyerek, továbbá a közönséges kenyér valamely alkotórészének elvonásával, vagy dúsításával készített egyéb különleges kenyérfajták készítéséhez szükséges liszt kiörlési arányára a 11.560/1939. M. E. számú, továbbá a 151.150/1940. F. M. számú rendeletek korlátozó rendelkezései nem vonatkoznak.

(2) Az előbbi bekezdésben említett különleges kenyérfajták előállításához szükséges, az idézett számú rendeletekben meghatározott lisztfajtáktól eltérő lisztet más célra felhasználni nem szabad.

A 11.560/1939. M. E. számú rendelet az eredeti, ú. n. kiörlési rendelet, mely gabona kiörlési százalékát, továbbá a kiörlhető lisztfajtákat állapítja és határozza meg. A 151.150/1940. F. M. számú rendelet pedig a népkenyérliszt kiörléséről intézkedik.

A ma megjelent rendelet értelmében egyik ide-

zett számú rendelet korlátozó intézkedései és egyéb rendelkezései sem vonatkoznak a különleges kenyérfajták készítéséhez szükséges liszt kiörlési arányára.

Ennek folytán különleges kenyérfajták lisztjei, melyek között az ú. n. gyógykenyerek foglalják el a főhelyet, mint pl. Graham-liszt, egyéb, cukorbeteg részére készülő lisztek, gyomor- és bélbeteg különleges kenyerekhez való lisztek, továbbá más betegségek diétás kenyérlisztjei, végül egyéb, gyógyhatás elérésére szükséges kenyér- és süteményfélések lisztjei szabadon készíthetők.

Ezek őrléséhez engedélyt kérni nem szükséges, valamint utólagos bejelentés sem kötelező. Természetes azonban, hogy az ilyen őrlések külön malterban végzendők és ekként is könyvelendők.

Mi már folyó év február 3-i 5. számunkban rámutattunk arra, hogy a kiörlési rendelet hatálya alól a Graham-lisztet, a gyógykenyert ki kell venni s hogy kívánatos volna erre vonatkozólag külön rendeletben rendelkezni, mert a kiörlési rendelet a gyógykenyerek készítéséhez szükséges lisztfajták készítését lehetetlenné teszi. A mai rendelet a malomiparnak ezt a kívánságát honorálta, mit örömmel regisztrálunk.

Szaklapunk a továbbképzés szolgálatában

— III. folytatás. —

Síma hengerek felosztása.

Tizenkét síma esetén a felosztási arány: 5-5-4-4-3-3-3-2-2-2 = 38. A rendelkezésre álló dara- és derceőrlo hengereket ezek alapján osztottam el. Most nézzük, hogy milyen eredményt kapunk a fenti elosztás szerint az össz síma hengerhossz 9400 mm : 38 = 247,36 egy-egy arány.

	szükséges hengerhossz	meglevő hengerelosztás
5x247,36 =	1236,80 kiv. g.	250/1000
5x247,36 =	1236,80 kiv. finom	250/1000
4x247,36 =	989,44 kiv. 5-ös	250/800
4x247,36 =	989,44 lángdara h.	250/800
3x247,36 =	742,08 I. zsemlye h.	290/800
3x247,36 =	742,08 átmenet h.	290/800
3x247,36 =	742,08 0-derce h.	300/800
3x247,36 =	742,08 I. derce h.	300/800
2x247,36 =	494,72 II. derce h.	250/700
2x247,36 =	494,72 III. IV. derce	250/700
2x247,36 =	494,72 V. derce h.	290/600
2x247,36 =	494,72 VI. derce h.	290/600
38 rész	9.399,68	9400

Amint a fentiekből látjuk, a meglevő össz síma hengerhossz egyezik a számítási arány összhengerhosszával, ellenben nagy hátránya, hogy a kivonat goromba, kivonat finom, kivonat 5-ös és lángdara hengerhossza kevesebb a számítási arányban levő hengerhosszal. E járatoknál rövidebb hengerhossz nagyobb kerületi sebességgel hoztam összhangba.

Szitarész adva volt a síma rendszerekhez. 2x1,50, 1x400, 2x5,45, 4x5,54, 2x6,65 és 3x7,13 m² nettó szita felület. A 2x1,50 m² szita felület a tányérfelbontókhoz lett felhasználva. A 7-es dercek 7,12m² felületet kaptak. Maradt a síma rendszereknek 69,08 m². Buzaőrlésnél 1 m hengerhosszra cca 6,12 m² nettó szita felület szükséges. Össz símahengerhossz 9400 mm x 6,12 = 57,52 m² szita felület. Amint fent látjuk, a síma rendszerekhez nagyobb a szita felület a szükségesnél. A fenti számítás figyelembevételével osztottam be a szita felületeket a rendszerekhez.

Kivonat gor. d. őrlés	kapott 6,65 m ² nettó 12 keret 24 es.
Kivonat fin.	6,65 m ² nettó 12 keret 24 es.
Kivonat 5-ös	5,54 m ² nettó 10 keret 20 es.
Lángdara henger	5,54 m ² nettó 10 keret 20 es.
I. zsemlyehenger	5,54 m ² nettó 10 keret 24 es.
Átmenethenger	5,54 m ² nettó 10 keret 20 es.
0-ás dercehenger	5,45 m ² nettó 11 keret 22 es.
I-es dercehenger	5,45 m ² nettó 11 keret 22 es.
II-es dercehenger	4,46 m ² nettó 9 keret 18 es.
III.-IV. dercehenger	4,00 m ² nettó 8 keret 16 es.
V-ös dercehenger	7,13 m ² nettó 4 keret 24 es.
VI-os dercehenger	7,13 m ² nettó 4 keret 24 es.
összesen	69,08 m ²

A kivonat goromba daraőrlohengert magasan fogatom, úgyhogy tapintása valamivel élesebb legyen, mint a 0GG liszt tapintása. A szita 40-40 sz. platinázott szövet, átmenete a lángdara-hengerre, átejtése a 11-11-12-13-13 XX sz. selyemre. E sely-

WOLFENER GÉPSZÍJ VILÁGHÍRŰ

Különleges célokra: „COSMOS“ vagy „AERO“ minőség
Budapest, IV., Károly király-út 26.

A magyar molnáriskola vitája

hogy a tapintás kissé langyos legyen. A szita 54-es sz. platinázott szövet, átmenete a 7-es dercekre. Átesése a 13-14-15 XXX sz. selymekre. A selymek átjéteése zsákbafojva, átmenet a 6-os dercehengerre.

VI-os dercehenger. E hengerpárt alacsonyán fogatom, hogy az örlemény tapintása langyos legyen, azonban vigyázva arra, hogy a henger át ne melegedjen. A szita 54-es sz. platinázott szövet, átmenete a 7-es dercekre, átesés a 14-15-16 XXX sz. selymekre. A selymek átjéteése zsákbafojva, átmenet a 7-es dercekre.

VII-es dercehenger. A követ alacsonyán járatom, hogy az örlemény langyos legyen, de vigyázva arra, hogy a kö fel ne melegedjen. A szita 56-os sz. platinázott szövet, átmenete a korpákra, átesés a 14-15-16 XXX sz. selymekre. A selymek átjéteése zsákbafojva, átmenet a korpákra.

A simahengereknél acél horzsolók alkalmazását tartom jónak.

A síma rendszerek hűtésére egy darab nyomórendszerű 180 tömlős 85/2600 mm tömlőméretű porszűrő szolgál egy darab exhaustorral, 400 mm átmérővel, 1200 fordulattal. A porszűrő leadása az 5-ös dercehenger szítájára van vezetve. **Az előszita és selymbevonatok használatának megindokolása:** Acélsodronyszövetet azon rendszereknél alkalmaztam, ahol éles, hideg anyagok szítálnak, ezáltal megkivántam óvni a szövet gyors elhasználódását. Platinázott szövetet azon előszitáknál alkalmaztam, ahol az anyag nem éles, miáltal az átjétekezőség nagyobb. Továbbá az anyag elcsúszása is jobb a platinázott szövetnél, miáltal a könnyebb fajsúlyú anyagok előbb távoznak az átmenetbe. A szitaselyem szövetek felhasználásánál azon elvet alkalmaztam, hogy az olyan anyagoknál, melyeknek fajsúlya és tisztasága megfelelő, XX sz. selymeket alkalmaztam azon okból, hogy élesebb leszításlásom legyen. XXX sz. minőséget ott alkalmaztam, ahol az anyag gyengébb és a szítafelület nagyobb a normális felületnél.

Selyem átlagos kiszámítása.

van	8 esatorna	5-ös	=	40
..	4 esatorna	6-os	=	24
..	4 esatorna	7-es	=	28
..	2 esatorna	8-as	=	16
..	12 esatorna	9-es	=	108
..	12 esatorna	10-es	=	120
..	8 esatorna	11-es	=	88
..	48 esatorna	12-es	=	576
..	101 esatorna	13-as	=	1313
..	83 esatorna	14-es	=	1162
..	26 esatorna	15-ös	=	390
..	12 esatorna	16-os	=	192
Összesen 320 esatorna				4057

4057 : 320 = 12,6 az átlag selyemszám, 13-as átlag selyemszám mellett 1 vagon 24 órai teljesítményhez szükséges

töreshengerhossz	2122 mm
simahengerhossz	2322 mm
szítafelület	32 m ²

E számokat ha szorozzuk a diagrammon levő teljesítménnyel, vagyis 4 vagonnal, megkapjuk a szükséges hengerhosszt és szítafelületet, melyeket összehasonlítottunk a meglévővel.

	szükséges	meglévő
töreshengerhossz	4x2122 = 8488 mm	7800 mm
simahengerhossz	4x2322 = 9288 mm	9400 mm
szítafelület	4x32m ² = 129 m ²	141,59
kövekhez	8,50 m ²	

A fentiekből látjuk, hogy a malom összhangba hozása rekonstruálással lehetséges. A töreshengerhossz kissé rövid, a 2. és 5. töreshengerek 1000 mm hengerhossza helyett 1200 mm hosszra volna szükség. A szítafelület kissé nagy, azonban ezt lehet bizonyos határig ellensúlyozni a kevesebb tisztító buza használatával és sűrűbb selymbevonattal.

A lisztek osztályozása. Amint a diagrammon látható, a 0GG lisztek felvonóba kerülnek és innen jut lezsákolásra. A 0G lisztek esigára vannak vezetve és innen felvonóba, vagy keverőkamrába jut és innen lezsákolásra. Az összes többi lisztek manipulációs zsákokba folynak és tetszés szerint osztályozhatók beöntésre a keverőkamrákba.

Örlési eredmény:

	Tisztítatlan búzából	Tisztított búzából
C. asztali dara	1,92%	2,00%
0GG	26,88%	28,00%
0G	9,60%	10,00%
2-es	2,88%	3,00%
4-es	17,28%	18,00%
6-os	14,40%	15,00%
8-as	8,64%	9,00%
F	14,40%	15,00%
Hulladékok	4,00%	
Összesen	100 %	100 %

Pályázatomban igyekeztem a pályatételben meghatározott tételeket betartani, megkívánom azonban említeni, hogy a tökéletes beosztást és örlést kizárólag a helyi viszonyok alapos ismeretével lehet elérni.

Ezúttal Nagy Lajos bieskei főmolnár észrevételeit közöljük, lapunk csökkentett terjedelmű kötetében csak kivonatban. A többi hozzászólókat türelemre kell kérnünk, míg a sor reájuk kerülhet. Mi készséggel megteszünk mindent, hogy a kérdés most már a kedvező elintézésig lehetőleg állandóan napirenden maradjon, de jóakaratusunknak határt szab a rendelkezésünkre álló csekély lapterjedelem.

A hozzászólás kivonata a következő:
A molnáréletem elmondott beszédében nagyon szép szavakkal ismertette Nadas László tanár úr a molnáriskola szükségességét. A többiek is — ki szóval, ki írásban — hasonló nézetet vallnak. Kivétel Vörös Gyula kartárs, aki bár híve az iskolának, de nem fanatikus és nem elsősorban az iskolától várja a molnárpar fellendülését. Vörös Gyula kartárs nagyon fején találta a szegyet, amikor kimondta, hogy előbb a molnárság berkeiben kell rendet teremteni. Különbőséget kell tenni tanult molnár és napszamos díjazása között; megbecsülni a tanfolyamot végzett szakembereket. Ha ez meg lesz, akkor a molnárság minden körülmények között kiharcolja a molnáriskolát. A mai viszonyok között érzésem szerint kevés gyakorlati molnár lehetne az iskola hallgatója, mert csak kevésnek engedni meg anyagi helyzetét, családi viszonyait, hogy 2-3 évig félfizetésen éljen, amikor az egészségből is csak nehezen lehet.

Lennének ott malomtulajdonosok, bérlők, na-

gyobb malmok főmolnárainak fiai, akik ugyan kevés hajlamot éreznek a molnársághoz, de papájuk kívánságára elvégzik az iskolát és azután molnár-mesterek, helyesebben malomtiszték lesznek. Erre jó példa a legutóbbi malomipari továbbképző tanfolyam. Voltunk hallgatók 37-en, de csak kb. 15-en olyanok, akik gyakorlati molnárak voltak és ambícionáltak a szakmát és minden idegszálunk megfeszítésével hallgattuk az előadók szavait. A többi nagyon unatkozva kintlódta át a tanfolyamot. Pedig a tanfolyam előadói tudásuk legjavát adják s rövid néhány hét alatt annyit sajátíthat el egy jófel-fogású, gyakorlott molnár, hogy azután mineműt megállíthatja helyét az életben. De azt se képzelje senkiesem, hogy gyakorlat nélkül lehet megtanulni egy mesterséget párhetes iskolában.

Aki tehát szakmáját szereti, az ne sajnálja azt a kis pénzt és fáradságot, hanem végezze el a tanfolyamot, mert mint az előző tanfolyam megnyitóján Jesch igazgató úr mondotta: „Azt a pénzt, amit valaki erre fordít, sohasem fogja elkölteni. Az megmarad egész életében és állandóan hozza a dús kamatokat.”

Nem látom azonban, hogy az ilyen képzett szakembereket megbecsülnék az iparban. Pedig először a tudást kellene értékelni és a tanfolyamot végzeteket előnyben részesíteni és ennek elsősorban is a fizetés terén kell kifejezést adni. Ha ez meg lesz, akkor az egész magyar molnárság osztatlanul a molnáriskola létesítése mellett lesz!

A svájci malmok féltik a magyar búzatermést

A svájci malomszaklap legutolsó számában a magyar búzatermessel foglalkozik egyik cikkében, melynek címe: „Magyarország, mint a mi búzaszállítónk.” A cikk annál is inkább érdekfeszítőre számíthat, mert ugyanez a szaklap volt az, amely a múlt év folyamán búzáinkról kicsernyőleg nyilatkozott és a magyar búzát, mint minőségibűzát, már elparentálta. A svájci malmok aggódnak a cikk szerint a magyar búzatermésért, mert az utóbbi áradások a szántóföldeken nagy károkat okoztak. Szerintük az áradások következtében 25.000 hektár búzaföld került víz alá. (1 hektár—10.000 m²). A tél is kedvezőtlen volt a magyar mezőgazdaságra.

A lap azután részletesen foglalkozik az eddigi károkról beérkezett jelentésekkel és a további kilátásokkal. Majd azzal folytatja, hogy Svájc a legutóbbi évben Magyarországtól keirek 930.000 q búzát vett át. De ennél nagyobb volt az 1936. évi behozatal, amikor 1.430.000 q magyar búza került behozatalra, külön magyar-svájci gazdasági megállapodás alapján. Egyébként a búzaszállítások jelenleg is folynak és az 1940. év második negyedére is számítanak még búzaszállításokra, a még nem teljesen tisztázott búzamegállapodásból kifolyólag.

A szaklap cikke a mai helyzetet élénken megvilágítja. A svájciak felfogása a háborús helyzet következtében változott meg ilyen gyorsan és alaposan. Amíg nem egészen egy év előtt a magyar búzát érdemtelenül lebecsülték, ma már kifejezetten aggódnak a magyar termésért.

Teszik ezt annak dacára, hogy már arra rendezkedtek be, hogy saját hajóikkal fognak tengerentúlról búzát szállítani, még pedig Genová át, mert erre a célra ezt a kikötőt becsátotta az olasz kormány a svájciak rendelkezésére.

Ugyátszik azonban, hogy a Genová át való s egyáltalában a tengerentúli búzaszállítás nem valami biztonságos, azonkívül nagyon költséges és nehézkes is. Azt sem lehet még tudni, vajjon nem-e fog a tengeri háború oly mértékben elfajulni, hogy a tengeri szállítás teljesen lehetatlenné válik?

Ha mindezen szempontokat figyelembe vesszük, akkor érthető, hogy miért akarják a svájciak a magyar búzabehozatalt, melynek lebonyolítása semmiféle rizikóval és komplikációval sem jár, maguknak biztosítani és hogy miért mutatnak olyan ószinte aggodalmat a magyar búzatermés sorsa iránt?

Mindez újabb bizonyíték arra, hogy ha valaha, hát most van alkalmunk a svájciakat rákényszeríteni arra, hogy búza helyett lisztet vegyenek át tőlünk.

A svájci malomipart ezáltal nem éri nagyobb kiesés, mert a magyar búzaimport csak egy töredéke a svájciak szükségletének. Nekünk pedig elsőrendű és egyetemes nemzetgazdasági érdekünk. Mezőgazdaságunknak létéréke.

Itt nincs helye a habozásnak, mert velünk szemben sem habozik senki, ha saját érdekeit kell megóvni és biztosítani!

Iparügyi bírói határozatok

Felsőbb döntés kihágási ügyben.

Iparnak bérlő úján gyakorlása miatt folyamatosan tett kihágási ügyben a Kihágási Tanács 1.901/1940. Kih. szám alatt hozott ítéletével a másodfokú ítéletnek azt a rendelkezését, mely terhelőtől az iparigazolványt két év tartamára bevonnai rendelte, megsemmisítette és az iratokat az iparüzési jog elvonásának kérdésében való határozathozatal céljából az elsőfokú iparhatóságához áttenni rendelte. Az indoklás szerint az iparigazolvány elvonásának hatálytalansága az 1936:VII. tc. 19. §-ának rendelkezésén alapult. Ennek a törvényszakasznak negyedik bekezdése ugyanis az iparüzési jog elvonását kifejezetten az iparhatóság hatáskörébe utalja.

Felmondási joggal való visszaélés.

Tényállás szerint alperes a felperest, rendes felmondás útján — nyugdíj jogosultságának megnyitja előtt három hónappal — becsátotta el szolgálatából. Felmondólevelében az üzem racionalizálására hivatkozott. Felperes ebben az eljárásban joggal való visszaélést lát és ezen az alapon kártérítést követel. A m. kir. Kúria a követelésnek helyt adott. Kivonatos indoklás:

Felmondási jognak még a nyugdíj jogosultság megszerzésének küszöbén gyakorlása is csak abban az esetben minősül visszaélésnek, ha a munkaadó az alkalmazottját minden egyéb cél és jogos érdek nélkül *egyedül a nyugdíj igény kijátszása végett*, károsítási célzattal becsátja el szolgálatából. A perbeli adatok az alperesnek ilyen szándékára mutatnak, mert... már fél év mulva új szakember alkalmazása vált szükségessé. Ez a tény kétségtelenül mutatja, hogy a szétosztott üzem egyesítésével a felperes állása nem vált feleslegessé, miért is a felperesnek a nyugdíj igénye megnyitásának közvetlen küszöbén elbocsátását, a 2000 munkást és ennek megfelelő számú tisztviselőt foglalkoztató vállalat részéről, méltánylást érdemlő komoly ok hiányában, egyedül a nyugdíj igény kijátszása végett történtek lehet tekinteni. (C. II. 4325/1939).

Örellenőrzőóra

és azok tartozékai: papírszalag vagy számlap, könyv, fésű kules, doboz, börtök állandóan raktáron. — **ÓR-ES AUTÓÓRAK**, valamint kilométerjelzők szakjavító műhelye **SCHVARCZ TESTVÉREK** aranyéremmel kitüntetett órásmesterek Budapest, VI. Podmaniczky-u.59. Tel.: 129-624 Vidéki rendeléseket, javításokat elfogadunk

Malmának jövedelmét fokozhatja, ha kevés befektetéssel beállítja a

„REX“

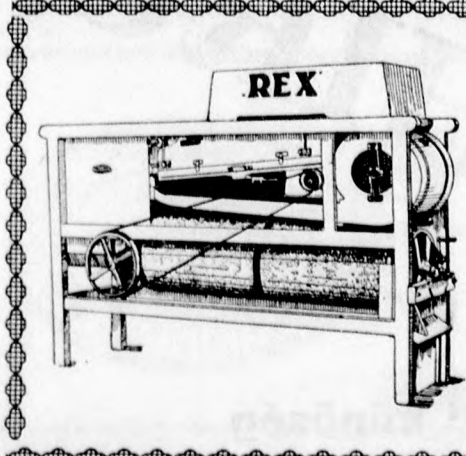
legújabb és legfőkélefebb

vetőmagtisztító gépet, minden teljesítményre.

Árajánlattal készséggel szolgál:

GRAEPEL HUGÓ BETÉTI TÁRSASÁG

malomépitészet, gép- és rostalemezgyár, Budapest, X., Szilávy-utca 20-30. (Gergely-u. sarok)

KÁLMÁN JÓZSEF

MŰSZAKI KERESKEDŐ

BUDAPEST, V., KÁLMÁN-UTCA 14. SZÁM

TELEFONOK: 114-006 ÉS 117-189

TÁVIRATCÍM: MEDICAGOGÉP

A prolongált lisztkötések díja

Március hóval a búza lépesőzetes áremelkedése megszűnve, egyelőre nem volt lehetőség arra, hogy a március utáni időkre prolongált lisztkötéseknél a malmok prolongációs költségeiket a vevővel szemben érvényesítsék.

Ezen segít az Árkormánybiztosnak a *Vidéki Középmalmok Exportegyesületéhez* intézett 5.378/1940. A. K. számú rendelete a következő tartalommal:

A búzaörlemények lépesőzetes áremelkedésének március hónappal való megszűnésére tekintettel engedélyezem, hogy a malmok a leköltött, de a szerződéses időtartamon belül át nem vett örleményeknek tárolási, kezelési stb. költségei ellenértéképpen mázsánként és havonta legfeljebb 12 fillér prolongációs díjat számítsanak fel.

Felkérem, hogy erről az érdekkörébe tartozó malmokat értesíteni szíveskedjék.

Dr. Kaesóh Bálint
az árellenőrzés országos
kormánybiztosa.

Malomellenőrzési panaszok

Több malom panaszos levelét kaptuk, melyben kifogásolják, hogy egyes pénzügyigazgatóság területén a malomellenőrök és ellenőrök a havi malomvizsgálat alkalmával az összes származékot kifogatták, a kész és félkész termékeket a garatokból és járatokból kiszedették, a hulladékanyagokat a kiörlőhengerre öntve megöröltették, s mindezt anélkül, hogy erre különösebb okuk lehetett volna. Az ilyen ellenőrzési mód természetesen hosszabb időt (5-6 órát) vett igénybe, s ez alatt az öröltetők meg- és a várakozást és látva a felfordulást, szó nélkül otthagyták a malmot és más malomban öröltették fel gabonájukat. Minthogy az ilyen ok nélküli és felesleges zaklatásból nagy kárai származnak a malomnak, az érdekeltek tanácsért fordultak hozzánk, hogy mitévők legyenek?

A magunk részéről nem szándékozunk egyoldalú megvilágítások alapján pálcát törni az ellenőrök eljárása felett s meg vagyunk győződve, hogy bizonyára volt okuk — ha nem is alapjuk — az ilyenfajta ellenőrzésre.

Az ellenőrzésnek ilyen módon való lefolytatásából azonban kétségtelenül nagy kárai származnak a malomnak, éppen ezért csinyján kell bánni az üzemleállítással és csak alapos, indokolt gyanu alapján volna szabad a hivatalos készletmegállapításnak ehhez a módjához folyamodni.

Az érdekeltekkel ez úton közölhetjük, hogy az üzemleállításhoz és készletfelvelethez módja pontosan körülírt rendeletekkel szabályozva nincsen.

Ismerjük azonban — több konkrét esetből kifolyólag — a pénzügyminisztérium méltányos gyakorlatát, mely szerint az üzem csak abban az esetben állítható le és a készlet csak abban az esetben állapítható meg a származék és gépek kijáratása útján, ha erre a pénzügyigazgatóság alapos gyanu alapján indokolt esetben a malomellenőröknek utasítást ad. Különösen és általános pénzügyi szabály, hogy az ellenőrzést az üzem akadályoztatása nélkül kell lehetőleg lefolytatni.

Munkakör kijelölésének joga

A m. kir. Kúria egy konkrét ügyben hozott ítéletének indoklásában a következőket mondotta ki:

A munkaadó alkalmazottjának munkakörét — önértékének sérelme nélkül — maga van jogosítva meghatározni. A munkaadó jogosítva van arra is, hogy a maga alkalmazottját idegen vállalatokhoz is beosztassa. (C. II. 85/1939.)

H I R E K

A hét nevezetes évforduló

Március 31-én, 1727-ben halt meg *Newton Izsák*, kora leghíresebb fizikusa, a gravitációs elmélet megalkotója.

Március 31-én, 1811-ben született *Bunsen*, a nagy kémikus.

Április 1-én, 1861-ben indult az első gyorsvonatpár Budapest—Wien és Budapest—Báziás között. Wienbe naponként, Báziásra hetenként kétszer volt gyorsvonatközlekedés. E napon nyílt meg a Déli Vasút Budapest—Nagykanizsai vonala is.

Április 2-án, 1872-ben meghalt *Morse S. F. B.*, a róla elnevezett távirókészülék feltalálója.

Április 2-án, 1846-ban megnyitották az Orleans—Tours-i vasútvonalat.

Április 2-án, 1867-ben nyitották meg a Budapest—Hatvan-i vasútvonalat.

Április 3-án, 1617-ben halt meg *Napier S.* matematikus, a logaritmus feltalálója.

Április 4-én, 1838-ban nyitották meg a forgalmat az Oroszbirodalom első vasútvonalán, Carszkoje-Szelo és Szentpétervár között.

Április 6-án, 1528-ban meghalt *Dürer Albrecht*, a híres festő és illusztrátor.

Április 6-án, 1814-ben született *Ybl Miklós*, hírneves építész.

Április 6-án, 1864-ben halt meg *Döblingban gróf Széchenyi István*.

Április 6-án, 1851-ben nyitották meg az Esztergom—Pozsony-i vasútvonalat.

Április 6-án, 1871-ben nyitották meg az Arad—Temesvár közötti vasutat.

— **Uj vezető igazgató az Orosházi Tóth Gőzmalomnál.** Az elhunyt Tóth Ferenc vezérigazgató helyére az Orosházi Tóth Gőzmalom Rt. igazgatósága *Feldmann Jánost* hívta meg, aki pozícióját már el is foglalta. *Feldmann János*, ki egyébként régi elismert malmi szakember és az elhunyt vezérigazgatónak sógora, eddig az orosházi *Pipis Testvérek* malmánál volt cégvezető igazgatója. A Tóth-malom műszaki igazgatását továbbra is *Zsoldos Péter* igazgató látja el.

— **Csepő- és vetőmagtisztító tanfolyamok rendezésére.** Értésülünk szerint az ipariügyi miniszter rövidesen el fogja rendelni, hogy a Budapesti Felső Állami Ipariskola, továbbá a szegedi és kassai felső állami Ipariskola, valamint a győri, a pécsi, miskolci, debreceni és szolnoki m. kir. állami fa- és fémipari szakiskolák keretében csepő- és vetőmagtisztító tanfolyamok rendezésére kerüljenek tartásnak. A tanfolyamokra égető szükség van, mint hogy a béresleplest a mult év folyamán rendeltileg szakképzéshez kötött iparnak minősítették és a szakképzéshez igazolásához egyebek között tanfolyam látogatása is szükséges. Hír szerint a tanfolyamok 8 napig, napi 8 órai tanítással tartanak. A tanfolyamokra 18 éven felüli férfiakat fognak felvenni. Csepő- és vetőmagtisztítógépek tulajdonosait, csepő- és vetőmagszakmunkásokat, továbbá lokomobil és motorkezelői tanfolyamot végzett egyéneket előnyben részesítik. A tanfolyam díját valószínűleg 32.— pengőben fogják megállapítani.

— **Malmi hír.** A hódmezővásárhelyi Bauer-malom Rt. március 31-i közgyűlése elhatározta, hogy a részvénytársaság az ottani *Rosenzweig Lajos* és Társa cég tulajdonát képező malomtelepet megvásárolja.

— **Az Aldunán is megindult a hajózás.** Mint jelentik, az Alduna is megnyílt a hajózás számára. *Giurgiu* kikötőjébe már megérkeztek az első tankhajók, hogy nyersolajjal megrakodva a Dunán megkezdjék útjukat Németországba.

— **A Keresztény Szappaniparosok közvetlen koprabehozatala.** A Keresztény Szappaniparosok Termelő és Értékesítő Szövetkezete már régóta folytat küzdelmet abból a célból, hogy közvetlen koprabehozatali és feldolgozási engedélyt kaphasson és ezzel megszabaduljon a hatalmas monopóliumszerű jogokat gyakorló *Hutter-Lever* konzern gyámkodása alól. Az engedélyt most az ipariügyi miniszter megadta nagybömbnyiségű kopra behozatalára. Az importálandó mennyiséget csak a Szövetkezet tagjainak, illetve a kis- és középiparnak ellátására szabad felhasználni. Minthogy azonban a Szövetkezet sem a kopra feldolgozására szükséges gyárüzemmel, sem pedig megfelelő tőkével nem rendelkezik, a vitéz dr. *Lázár* és dr. *Ofner* vegyészeti gyárral kötött megállapodást a gyártásra és finanszírozásra vonatkozólag.

— **Kávé- és teajegyek Svédországban.** Stockholm jelentés szerint Svédországban bevezették a kávé- és teajegyeket, egyéb háborús gazdasági intézkedésekkel kapcsolatban.

3-6
tonna terhet
rossz uton is szállíthat
1-2 lóval
Légengörgő
lovashocin

OK

Gyártja: **ORENSTEIN ÉS KOPPEL**
MAGYAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI. VILMOSCÁSÁR-ÚT 31

— **Kenyérhulladék gyűjtése.** Egy vidéki gazdálkodó az ipariügyi minisztertől engedélyt kért és kapott a kenyérhulladékoknak az egész ország területén való összegyűjtésére. Állítólag többszáz vagon ilyen hulladék volna összegyűjtendő és sertéshizlálásra gazdaságosan felhasználható. Az engedélyes a gyűjtést egy felállítandó szervezet útján akarja eszközölni és a finanszírozásról egy bankkal tárgyal.

— **Romániai malomhírek.** Március 7-én kelt kormányrendelettel hatályon kívül helyezték az örösi tanúsítvány-kényszert. Az öröltetőnek ezentúl csak egyszerű személyazonossági bizonyítvánnyal kell igazolni, hogy termelő. A kormány megengedte a malmoknak *papírzsák* használatát. Így lisztet is szabad ezentúl 50 kg-os papírzsákokba csomagolni. A rendelet hozzájárul a zsákhány enyhítéséhez. Egy újabb rendelet kivette a közszükségleti cikkek jegyzékéből a napraforgó-, repec-, len-, kender- és ricinusmagvakat. Ennek folytán azok a vállalatok, melyek ezek kisajtolásával foglalkoznak, kötelesek kimutatásaikat legkésőbb március hó 24-ig benyújtani.

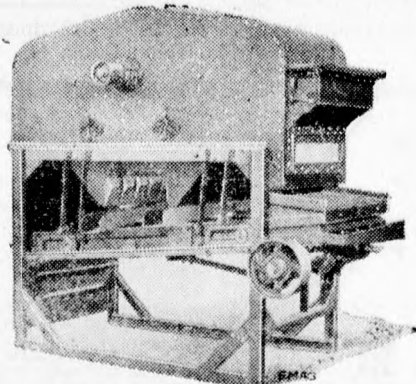
— **Meghalt Románia legöregebb molnárja.** Az ország legöregebb főmolnárja: *Lutz Jakob*, március 7-én, 80 éves korában elhunyt. A megboldogult élete felénél többet, 45 esztendőt töltött a brassói *Seewaldt-malom* szolgálatában. Hűséges szolgálataiért kitüntetést is kapott. Nagy részvét mellett temették el.

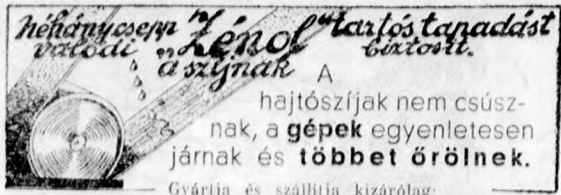
— **A mezőgazdasági termelés támogatása az U. S. A.-ban.** A márciusvégi amerikai lapok beszámolnak arról az immár hetek óta folyó tanácskozásokról, melyeket az ú. n. takarékosági bizottság Washingtonban a mezőgazdaság támogatásáról, helyesebben a búza szubvencionálásáról folytat. A kormánynak nagy nehézségei vannak ebben a kérdésben, mert a farmerek — kiknek befolyása az USA-ban is igen erős — a jövőben is nagy mértékben kívánják igénybevenni az állami támogatást. A kormány erre a célra 721 millió dollárt irányozott elő. Ezt az összeget a takarékosági bizottság 714 millióra szállította le. Ezt az előirányzatot azonban egy másik bizottság nem hagyta jóvá, hanem az előirányzott összegeken kívül még további 300 millió dollárt igényel és állítólag erre fedezetet is jelölt ki. A tárgyalásokat a farmerek érthetően nagy és állandó érdeklődéssel kísérik.

— **Árrögzítés és béremelés Olaszországban.** Kormányrendelettel az 1940 július hó 31-éig az összes örlemények, kenyér, tésztaemlék és rizs árát rögzítették. Az eddig érvényben volt árak áthágóit súlyosan büntetik. Március 25-től kezdődőleg általános béremelést rendeltek el. Az eddigi munkabérek 10—15%-kal emelkedtek.

Felhívjuk a t. Malomtulajdonosok figyelmét arra, hogy ha bármilyen átalakításra vagy új gép beszerzésére gondolnak, megrendelésüket saját érdekükben minél előbb adják fel, hogy a mostani hosszabb szállítási terminusok mellett is a szükségelt gépeket kellő időben megkaphassák.

VADÁSZTÖLTÉNY-, GYUTACS- és FÉMÁRUGYÁR Rt.
(ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RT.) Budapest, VI., Váci-út 19. sz.
Telefon: 298-960. Sürgőncím: EMAG

BACHRACH TESTVÉREK MÉRNÖKÖK CÉG,
BUDAPEST, VII., SZÖVETSEG-UTCA 36/B. SZÁM.

— **Öregségi ellátás Angliában.** A londoni „Exchange” jelentése szerint az angol kormány elhatározta, hogy öregségi személyek eddigi heti 10 shilling aggkori segélyét heti 15 shillingre emeli fel, ha arra az illető rá van szorulva. Egyúttal az öregségi biztosítás korhatárát igényjogosult férjtelenné nőknél az eddigi 65 évről hatvan évre szállítja le, valamint azon nők biztosítási korhatárát is, kiknek férje 65 évesnél idősebb. A férfiak korhatára továbbra is 65 év marad, mint eddig. Ennek dacára, hogy ezen intézkedések folytán a járulékokat is felemelték, az új határozmányok az államra óriási terhet jelentenek. Már eddig is évi 97 millió font sterling terhet jelentett az államnak az aggkori biztosítás s ebből 60%-ot maga az angol állam viselt. A korhatár részleges leszállítása az állam terheit tovább növeli.

— **Estek a román ásványolajárak.** Bukaresti jelentések arról számolnak be, hogy az ásványolajárak március közepe óta lassan lemerzsolódnak. Eddig mintegy 6-8% az áresés. Ennek okai különbözőek. Első vonalban áll az a befolyás, melyet a mexikói-öbölbeli árhullámzások akaratlanul is gyakorolnak a román petróleumi piacra is, annak ellenére, hogy a román piac már teljesen függetleníteni látta magát az amerikai jegyzésektől. Főként azonban az lanyhította el a piacot, hogy a háborús idők első rohama elcsendesedett. A vevők szükséglete — legalább egyelőre — nagyrészt fedezve van és a kereslet érezhetően csökkent. Kivéve természetesen Németországot, mely csaknem kizárólag a román olajra van utalva. A kereslet csökkenéséhez az a nagy árkülönbség is hozzájárult, mely a román és mexikói-öbölbeli árbeszerzés között mutatkozik. A román hatóságok is nyomást fejtettek ki abban az irányban, hogy az olajárak normális mederbe tereledjenek. E végül a meghatározott normálárak feletti eladásokat nemcsak a rendes 13%-os exportilletékkel terhelik meg, hanem az elért ártöbbletek után 80 százalékkal sújtják. Szeretnék hallani, hogy az elanyhulás a magyar piacon is érezhető hatását s hogy a magyar malmok is fogják ennek némi hasznát látni.

— **Az U. S. A.-ban is abnormis tél uralkodik.** Alkalmi tudósítónk írja, hogy az USA-beli Wisconsin államban március közepén óriási hóviharak voltak, melyek következtében néhány óra alatt térdén felül érő hó esett le és a forgalmat az országban teljesen megbénította, holott más években ezidőtájt már virágos tavasz, enyhe időjárás volt. Március 26-án a newyorki lapok élénk színekkel esetelik a Newyork államon keresztülvonult, abnormis és ebben az időszakban szokatlan hóviharakat. A hóviharak két napig tartottak és három nagy várost, Utica, Syracuse és Rochester városokat teljesen behavazták és elvágták a forgalomtól. Sok száz kisebb-nagyobb község is el van vágva a világtól. A közlekedés teljesen lehetetlen. Az autók száza van annak megrekedve az országutakon. Elelmiszerben is hiány uralkodik; különösen tejben. Százerek nem tudnak kimozdulni lakásaikból a hótorlaszok folytán. Eddig hét halottja és többszáz sebesültje van az abnormis időjárásnak, melyhez hasonló 52 év óta nem észleltek. Sokan szánokon igyekeznek élelmiszert és a gyermekeknek tejet beszerezni. A városokban az indulni akaró autók rendőrök akadályozzák meg a távozásban, nehogy katasztrófa rohanjanak. Egy szóval nemcsak nálunk okozott az abnormis időjárás bajokat és zavarokat!

— **Lisztzállítási versenytárgyalás.** A budapesti m. kir. állami gróf Brunszvik Teréz kisdudóvó-nőképző intézet (VII., Rózsák-tere 6-7. szám) az 1940. év végéig terjedő liszt stb. szükséglet szállítására 200. szám alatt nyilvános versenytárgyalást hirdet. A szükséglet 10 mázsa tiszavidéki 0gg és 2 mázsa 2-ös búzaliszt. Ajánlatokat az intézet igazgató-ságához 1940. évi április 15-én déli 12 óráig kell benyújtani. Ugyanezen napon 13 órakor bontják fel az ajánlatokat, melyek borítékára „Ajánlat a 200. számú versenytárgyalási hirdetményben közölt liszt szállítására.” felirat alkalmazandó.

— **Malmi közgyűlések.** A Fegyverneki Gőzfűrés és Hengermalm Részvénytársaság az 1940. év április 10-én délután 3 órakor tartja Fegyverneken rendes évi közgyűlést, melyre részvényeseit meghívja.

Séta a búzavilágpiacra

A hét eleje a chicagói tőzsdén némi gyengülést okozott az, hogy keleti malomvállalatok jelentékeny eladásokat eszközöltek. Később azonban újabb vásárlások nyomultak előtérbe, melyek a nyereségbiztosító- és hedging-eladások hatását kiegyenlítették. Az irányzat azonban akkor vált kifejezetten szilárd jellegűvé, amikor délnyugatról forróságot, szárazságot és homokviharakat jelentettek.

Kansas államból is súlyos vetéskárokról érkeztek hírek, melyek a szilárdságra hajló irányzatot még jobban megerősítették.

Kanadai búzát is erősen kerestek, különösen exportcélokra.

A hét közepe felé az irányzat tartott maradt, bár erőteljesebb mozgalom egyik tőzsdén sem volt észlelhető. A Wall Street szilárd hangulata azonban Chicagóban is jó benyomást keltett. Az április 3-i záratok: Chicago májusra buza 104.875 cent/bushel (19.95 P/q), rozs 65.50 cent/bushel (13.37 P/q), Winipeg májusra 88.87, New-York Nort. Manitoba 1-a 102 1/2, Hardwinter 127.5, Redwinter 124 1/2, Rosario 7.90 Peso. Ujvidék 214-221 dinár.

SZERKESZTŐI ÍZENETEK

Alföldi. Névtelen levelekre nem válaszolunk.

Türelmes. Sajnos, nem áll módunkban a munkaidő betartását illetőképpen megvárni és a legkisebb munkabér-rendeletek betartását sem tudjuk rendeltileg ellenőriztetni. Ezek a teendők nem a szaklapra tartoznak, hanem az érdekképviseletre. Az Ön esetében a FOSZ-ra. Ha azonban erre vonatkozólag egy rövid és tárgyilagos, érvekkel és bizonyítékokkal, valamint megtörtént esetekkel alátámasztott közleményt ír, úgy azt készséggel közzé tesszük a szaklapban. Ha az iparhatóságoknál emelt panasza eredménytelen marad, úgy azt ajánljuk, szíveskedjék közvetlenül az iparügyi minisztériummal panaszt emelni, ahol panaszát bizonyára orvosolni fogják.

R. S. molnár. Túlórakért állítólag elmaradt túlmunkadíj követelését a munkügyi bíróság előtt indítandó per útján csak attól az időtől kezdődően egy évre visszamenőleg követelheti, amikor megrövidítéséről bebizonyíthatólag tudomást szerzett. Ezt egyébként a 3.000/1938. Ip. M. számú rendelet 25. §-a is kimondja s a bíróság ehhez alkalmazkodik is. A munkavállalóval szemben ugyanis az a vélelem, hogy a saját szakmájára vonatkozó munkaidő és munkabér-rendeleteket ismernie kell s így minden egyes bérkifizetésnél tudomást kell hogy szerezzen arról, hogy megrövidítették. Az pedig nem méltányos, hogy ezt évekig elhallgassa s így munkaadóját tudatosan tévedésben tartsa afelől, hogy díjazása rendeltetészerűen és kifogástalan módon történt.

SZEGŐ VILMOS BŐR- ÉS GÉPSZIJGYÁRA

Pestszenterzsébet, Határ-út 61-66. sz.

Telefon: 147-503 és 147-904

Központi iroda és raktár:

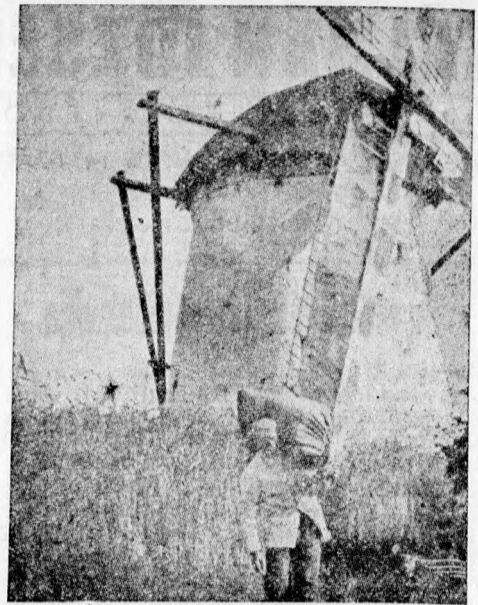
Budapest, VI., Paulay Ede-utca 40. szám

Telefon: 121-090 és 121-095

Géphajtósíjak

legolcsóbban, legjobb minőségű ökörszínbőr couponokból készítve, nedvesen nyujtva, tiszta gödör szerű és chrom speciális hajtósíjak, varró- és kötősíjak stb. stb.

Minőségsíjak:
„Sze-Vi”, „Rekord”, „Favorit”, „Globus”.

Eredeti KREFELDI hernyóselyem
szitaszövetek
Magyarországon is kaphatók.
Szavatoltan elsőrangú minőség. Meglepően olcsó árak.

Vezérképviselet:

HOFER MŰSZAKI OLAJ ÉS VILLAGOSÁGI KFT.
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 55. SZ.
Telefon: 145-315

GABONA-TERMÉNY-ÉS LISZTPIAC

Gabonapiac.

Buza. A kínálat továbbra is igen gyenge, budapesti relációban egyáltalában nem volt kínálat. Miután az árvízszújtott területeken még nem volt megállapítható a károk nagysága, termelői kínálat mindaddig nem is számolnak, amíg az első megbízható terméscélségek meg nem jelennek.

Rozs. Egyes vidéki állomásokon kisebb tételek jöttek piacra, főleg esereáru (korpa-8-as) ellenében.

Árpa. A takarmányárpa kínálata szünetel, az eladásra kerülő sörárpatételeket a malátagyárak vásárolják az engedélyezett legmagasabb árbázison.

Zab. Az április hóra engedélyezett 20 filléres áremelkedés figyelembevételével eszközölt jegyzés is csak névleges, mert kínálat nem lévén, üzletkötés sem történt.

Tengeri. A prompt áru iránt élénkebb érdeklődés mutatkozott, míg a későbbi terminusok elhanyagoltak maradtak.

Gabonakészáruüzlet:

(Az árak pesti paritásban.)

Búza	20.25-21.25	Kiváló sörárpa	22.60-22.85
Pestvidéki rozs	16.45-16.70	Prima sörárpa	21.60-21.85
Más szárm. rozs	16.65-16.90	Sörárpa	20.60-20.85
Tiszántúli tengeri	21.90-21.80	1a. 65-66 kg tak. ár	18.50-18.75
Más áll. tengeri	21.60-21.70	Középmín. tak. árpa	18.00-18.25
		Középmín. zab	20.80-21.05

Fontosabb határ- és hajóállomások árai:

Hajóbúza 80 kg-os ab hajóállomás	21.50-21.75
Exportbúza 80 kg-os, Hegyeshalom	
Murakeresztúr Gyékényes, határ tranzit	21.50-21.75
Vagyonszállítási ár: április hóra	20.- P.

Lisztpiac.

A pesti és vidéki malmok jelentékeny mennyiségű állami buzakiutalást kaptak és ezzel kapcsolatban a kínálat kissé megélénkült.

Hivatalos lisztárfolyamok:

	Búzaliszt	Rozsliiszt	
DARA	38.74-39.74	SD	25.36-26.36
0GG, 0G, 0	37.74-38.74	FR	28.15-29.90
EB	32.36-33.36	RK	22.15-23.90

Felelős szerkesztő és kiadó:

Dr. KARACSON JENŐ

Merkantil-nyomda, (Havas Ödön) Budapest,
VIII., Vajda Hunyad-utca 43.

EMERGÉ

gumitextil hajtósíj

A MALOMBAN IS
zavartalan munkát
biztosít!